

Hei,

Vastauksena asukasyhdistyksen kirjeeseen kaupunki toteaa seuraavasti.

Eteläisen alueen kouluverkkoratkaisu on saanut lainvoiman, kuten olette todenneetkin. Kouluverkkopäätöstä ei voi rinnastaa kaava-asiaan, koska kyseessä on kaksi toisistaan erillistä asiaa. Niittylahden koulun osalta kaavaprosessi on normaali osa päätösten toimeenpanoa.

Niittylahden koulun tontilla on osayleiskaava, jossa nykyisellä koulurakennuksella on SR-1 merkintä, eli rakennussuojelukohde. Huomionarvoista on, että tätä merkintää ei saa sekoittaa Mulonväylän toisella puolella sijaitsevan vanhan puukoulun kaavatilanteeseen.

Eteläisen alueen koulupäätöksiä tehdessä viranhaltijavalmistelussa tuotiin esille, että koulun sijaitessa Niittylahdessa koulun paikalle tarvitaan asemakaava, koska osayleiskaavassa määrätään, että alueella rakentaminen edellyttää asemakaavaa. Kaavaprosessin tarve ei ole riippuvainen siitä, että koululla on suojelumerkintä tai sillä, että suojelumerkintää voitaisiin prosessissa tarkastella uudelleen.

Niittylahden koulun suojelumerkintä perustuu Reijolan kulttuuriympäristöselvitykseen vuodelta 2012 ja kaupungin tulkinnan mukaan riittävät perusteet suojelulle raportista puuttuvat, eli on epäselvää, kuinka suojelumerkintä tuoreehkolle useassa osassa rakennetulle koululle on osayleiskaavaan tullut. Raportissa koulun osalta mainitaan, että

- o ei suositella kohdemerkintää
- o historiallisia arvoja ei voida vielä arvioida
- o kokonaisuutena rakennus on mielenkiintoinen uutta, 1990- ja 2000-luvun, puuarkkitehtuuria edustava koulun ja päiväkodin kokonaisuus

Kaavaprosesseista yleisesti. Alueella voimassa oleva yleiskaava on ohjeena laadittaessa asemakaavaa, mutta asemakaavassa voidaan perustellusti poiketa yleiskaavasta. Asemakaava on yksityiskohtaisin kaavataso. Asemakaavassa määritellään alueen tuleva käyttö: mitä säilytetään, mitä saa rakentaa, mihin ja millä tavalla. Asemakaava on vahvempi kuin yleiskaava, sillä asemakaava syrjäyttää voimaan tullessaan alueellaan yleispiirteisemmän kaavan.

Asemakaavassa vahvistetaan, onko Niittylahden koulurakennuksella SR1-merkintä vai ei. Tätä varten asemakaavan laatimisen yhteydessä tehdään koulun rakennushistoriaselvitys, minkä perusteella arvioidaan osayleiskaavan suojelumerkinnän tarkoituksenmukaisuutta.

Koulupäätöstä kaavaprosessin takia ei ole syytä avata. Asemakaavaprosessissa suojelumerkintä voi joko poistua tai säilyä. Mikäli merkintä poistuu, vanhat koulurakennukset voidaan purkaa ja uudisrakentaminen toteuttaa myöhemmin käsittelyyn tulevan hankesuunnitelman mukaisesti. Mikäli suojelumerkintä säilyy, hankesuunnitelma päivitetään kaavan mukaiseksi ja uusi koulu suunnitellaan suojeltua rakennusta korjaten ja kaavan mahdollistamissa rajoissa laajentaen. Suojelumerkintä ei täten estä päätetyn koulun toteuttamista. Vastuullista päätösten toimeenpanoa on edistää koulun rakentamista kaupunginvaltuuston tahtotilan mukaisesti päätettyyn paikkaan.

Koulun paikaksi on päätetty Niittylahden vanhan koulun paikka ja uuden koulun hankesuunnittelu on käynnissä. Tässä vaiheessa ei enää vertailla vaihtoehtoja tai niiden vaihtoehtoiskustannuksia. Kustannusvertailu sijaintien suhteen on tehty syksyn 2025 prosessin aikana.

Eteläisen alueen palveluverkon sopeutuspotentiaali jää esitettyä pienemmäksi, koska mm. Suhmuran koulua ei päätetty lakkauttaa. Lisäksi päiväkotiratkaisu jaettiin kahteen yksikköön, Reijolaan ja Niittylahteen. Kaupungin tasolla päätetyt sopeutustoimet jäivät selkeästi alkuperäistä

esitystä pienemmiksi ja lopputulos on demokraattisen päätöksenteon tulos. Sopeutusohjelmasta päätettäessä ei päätetty absoluuttista sopeutussummaa, joka olisi edellytetty saavuttamaan korvaavin toimin, mikäli sopeutus jäisi vajaaksi. Saavutettu kokonaissopeutus on ollut kaupungin tasolla erittäin merkittävä, joten valmistelu ja päätöksenteko on tehty hyvää hallintotapaa, lakeja ja taloudellista vastuullisuutta noudattaen. On huomionarvoista, että kouluratkaisu Reijolaan ei olisi lisännyt sopeutussummaa juuri enempää kuin päätöksenteossa esitettyjen lisäkuljetuskustannusten kasvun verran.

Koska tehty koulupäätös edellyttää kaavaprosessia, joka on koko ajan ollut tiedossa ja kouluhanketta voidaan edistää riippumatta siitä, onko vanha koulu suojeltu vai ei, ei kaupunki ole laiminlyönyt hankkeen riskienhallintaa. Todettakoon, että myös Reijolaan kaavaillut koulun sijaintipaikat olisivat edellyttäneet asemakaavamuutoksen, jos kaupunginvaltuusto oli koulupäätöksessä päätenyt Reijolan kannalle.

Alueen kouluverkkoprosessi on ollut pitkä ja monipolvinen. Suurimpina kärsijöinä tässä pitkittyneessä tilanteessa ovat olleet alueen lapset, jotka joutuvat jatkamaan vanhoissa päiväkodeissa ja kouluissa, osin väistötiloissa. Kaavasta on luonnollisesti kuntalaisilla oikeus valittaa, mutta mahdollista valitusta harkittaessa valituksen menestymisen mahdollisuudet olisi syytä punnita huolella. Asemakaavaprosessi koulun tontille on kaavamääräysten takia tehtävä, se ei ole tullut yllätyksenä. Mikäli suojelumerkintää esitetään asemakaavassa purettavaksi ja kaavasta tällä perusteella valitetaan, hallinto-oikeus punnitsee, onko suojelun purkuun tosiasialliset perusteet. Kuten edellä on todettu, osayleiskaavan yhteydessä tehdyssä kulttuuriympäristöselvityksessä riittävät perusteet suojelulle puuttuvat. Hallinto-oikeus ei kaavavalitusta käsiteltäessä ota huomioon kouluverkkopäätösprosessia, jossa tehdyt päätökset ovat lainvoimaisia. Kaavavalitus ei myöskään palauta kouluverkkopäätöstä käsittelyyn, ainoastaan hidastaa sen toimeenpanoa hidastamalla kaavaprosessia.

Viivästykset haastavat investointipaketin kokonaisuikataulua sekä investointipakettiin liittyvän EU:n avustuselementin rahallista avustusta, joka on kaupungin kokoon nähden erittäin merkittävä. Alueen lapset ovat ansainneet uudet, terveet ja turvalliset tilat päiväkotiin sekä kouluun ja kaupungilla on valmius niiden toteuttamiseen mahdollisimman nopeassa aikataulussa.

Joensuussa 27.4.2026

Jani Kaasinen

sivistys- ja hyvinvointijohtaja

jani.kaasinen@joensuu.fi

050-5665847